

Egy másik környezet

Vegyünk egy gyakori élethelyzetet: Hubának megtetszik a Linux, és úgy dönt, hogy kipróbálja.

Főhősünk bizonyos fókig lusta, ezért az első lépéseknél megkéri a barátját, hogy segítsen neki telepíteni a rendszert. Ez sikeresen meg is történik, csupán a magmodulok körül volt egy kis hézag, valamint a videokártya belövésénél. Amikor a Linuxszal való ismerkedés első lépésein átverekedte magát, majd végigragta az egyik bevezető szintű linuxos könyvet (például a Pere-féle Felhasználói ismereteket), boldogan ül a gép előtt, majd rájön, hogy csuda jó a Linux, de mire használja? Tegyük fel, hogy fejébe veszi, márpedig ő weblapokat akar fejleszteni egy kisebb teljesítményű gépen. Milyen programokra van szüksége?

Nézzük végig... A rendszer már üzemel és az internetkapcsolat is megvan. Kell egy gyorsabb ablakkezelő, ami nem feltétlenül fordítja a gép erőforrásainak döntő többségét a háttérben vonagló női aktok megjelenítésére, egy HTML-szerkesztő, egy grafikai program, valami, aminek a segítségével kedvenc fotóalbumait készíti el és így tovább.

A munkakörnyezet

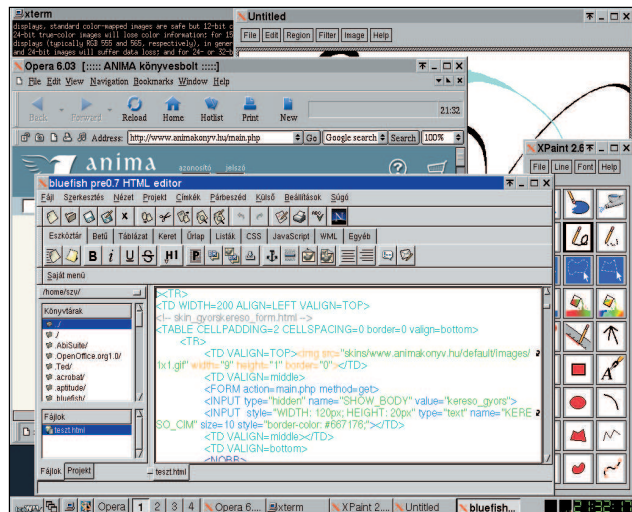
Huba ismeri a KDE-t, a Gnome-ot, valamint *Marcel Gagné* Kicsi, de jól működő Linux-doboz című cikkének (78. oldal) valamint az 59. oldalon lévő IceWM második pillantásra című cikk elolvasása után az IceWM és a BlackBox ablakkezelőkről is hallott. Sőt, fellelkesedett, és kipróbált még rengeteg ablakkezelőt, majd rájött, hogy igazából nincs szüksége semmilyen különleges szolgáltatásra: szeretné, hogy ablakai között könnyen mozogjon, valamint hogy a használni kívánt programjait gyorsan és kényelmesen el tudja indítani. Huba itt egy érdekes kérdésbe futott bele. Értette, hogy létezik egy rendszermenü, ami mindegyik ablakkezelő alatt elérhető, de honnan szedi ezt a menüt a rendszer, és hogyan alakíthatná ki Huba, hogy saját menüje legyen? Leegyszerűsödne az élete: egy külön menüpontba kirakná a néhány programot, ezek után az asztalon a jobb gombot nyomva vígan elérhetné az összes kedvencét. Huba gépén GNU/Debian csücsül (Miért? Csak.), és addig kutakodott a menü kérdésében, amíg meg nem találta a *menu* csomagot. Röviden összefoglalva Huba teendője annyi, hogy a megfelelő szerkezetű fájlt a */etc/menu* alá helyezi, majd az *update-menu* parancsot adja ki. A „megfelelő szerkezet”-re példát a */usr/lib/menu* alatt, leírást pedig a */usr/doc/menu* alatt találhatunk.

No de lépünk tovább. Huba végre megint eltölthet néhány napot a rendszerrel való ismerkedéssel, majd kiválasztja a neki legjobban tetsző ablakkezelőt. Rendben, csak hogy annyira hozzászokott, hogy a háttérben állandóan zene szól, és a KDE alatt kényelmes volt a sok grafikus kutyü. Zenedoboznak mindenhol megteszi az *xmms*, ha pedig keverőpultot keresünk, egy egyszerűbb, akár karakteres felületű programot is használhatunk (nem olyan szép, de legalább nem kell alá egy halom könyvtár), például az *aumix* programot vagy a *mp3blaster* csomagban található *nmixer*-t.

Ezzel teljes a munkafelület, kezeli az ablakait, könnyedén eléri programjait, szól a zene, mi kell még a jó munkához?

Képek kezelése

A weboldalakon általában előfordul egy-két kép. Kezelniük kell tehát valahogy a képekkel kapcsolatos igényeket is. Természetesen első helyen említhetjük a Gimpet (illetve a Gimp 1.2-t), ha azonban erre nincs szükség, akkor is találhatunk egy seregnyi hasznos, kevésbé okos programot. Huba rendszeresen olvassa a Linuxvilágot, így tudja, hogy az elérhető csomagok között könnyedén keresgethet, a keresgéléshez csupán a rendszer által használt csomagformátum szerint kell választania egy segédeszközt. Mivel GNU/Debian alatt dolgozik, elindítja az *aptitude*-ot, majd egy kategória szerinti

nézetben a `Graphics programs : Editors` alatt körbenéz, kipróbálgat néhányat, végül az *xpaint* mellett marad – az általa elvégzendő egyszerű igényeknek a program által biztosított képességek tökéletesen megfelelnek. Leendő webfejlesztőnk két kiegészítőprogramot is használ, képnézegetőnek a *gqview*-t (azt már megszokta, ismerősei komoly erőfeszítése ellenére is, többen barátai közül ugyanis *showimg*-t használnak), valamint a felhasználóoldali képtérképek (amikor a weboldalon egy képen belül több érzékeny területet is megadhatunk) elkészítéséhez az *imaptool*-t.

Még egy érdekes kérdés, hogy mivel tudja megfelelő formátumra alakítani a nyers képeket, illetve például albumok esetében, hogyan tudja könnyedén az összes képet kicsinyíteni, mondjuk 750 képpont szélességűre. Ehhez a talán legegyszerűbb (és a héjprogramokban is használható!) program az *ImageMagick* csomag *convert*-je, ennek leírásában (man *convert*) már a legelején egy igen jól használható példát kapunk:

```
convert -size 120x120 cockatoo.jpg -resize
  120x120 +profile '*' thumbnail.jpg
```

Remek, akkor kezdődhet a komoly munka! Hubának kell még egy HTML-szerkesztő, meg valami ügyes kis eszköz, amivel a munkáját könnyedén közzéteheti. Valamint nem lenne rossz, ha azokat a fránya fotóalbumokat is egyszerűen el tudná készíteni.

Webes munkák

Az első, ami Huba számára elengedhetetlen, egy olyan eszköz, amivel a HTML-oldalakat szerkesztheti. Természetesen – mint tudjuk – a webszerkesztő nagymestereknek elég egy `vi` vagy egy `mcedit` is, mi azonban ennél azért kényelmesebb munkaeszközre pályázunk. A HTML-szerkesztők között is széles a választék. Mivel Huba sok jót hallott róla, először a `bluefish`-t próbálta ki, és mivel tökéletesen megfelelt igényeinek, meg is tartotta.

A következő nagy kihívás a fotóalbumok elkészítése. Huba azt gondolta, először ír majd egy kis héjprogramot, ami a képeket összegyűjti az adott könyvtárból, mindegyikhez készít egy-egy HTML-fájlt, amelyben leírásokat fűzhet a képekhez, majd egy fotóalbumoldalt is, ami a képek előképeit tartalmazza. Ezzel a kis héjprogrammal azután egy-egy könyvtárból könnyedén készíthet albumot. Már meg is örült, hogy végre megismerkedhet a héjprogramozás rejtelmeivel, nagy bőszen nekilátott **Büki András** új Unix/Linux héjprogramozás könyvének, amikor eszébe jutott, hogy ezt a héjprogramot bizony sokaknak meg kellett írnia. Lehet, hogy valaki épp egy olyan programot készített, ami pont ezeket az igényeket elégíti ki? Így akadt rá a `cthumb` csomagra.

Hogy mire is jó a `cthumb`? Két üzemmódot ismer, az első esetben a megadott fájlokhoz egy albumfájlt készít, a másodikban pedig az albumfájl feldolgozása közben elkészíti az előképeket, valamint a szükséges HTML-fájlokat.

Akkor hogyan is készüljenek az albumok? Először a képeket a fotóalbum számára egy külön könyvtárba le kell kicsinyíteni (Huba a 750 képpontos szélesség mellett döntött), majd a könyvtár képeiből egy albumot készít, végül az albumot feldolgozva létrehozza a HTML-fájlokat. Később a képekhez tartozó szöveget nyugodtan beleírhatja a képhez tartozó HTML-fájlokba (bízva benne, hogy nem törli őket véletlenül, ha egy új kép miatt újrakészíteti az albumoldalt).

De mint tudjuk, Huba lusta, ezért addig rágta a barátja fülét, amíg szegényke beadta a derekát, és két héjprogramot készített. Az első feladata, hogy az adott könyvtárban lévő fájlokból egy új könyvtárba készítse el az egységes méretű képeket. Ez sikeredett egyszerűbbre:

```
#!/bin/bash

mkdir album
for i in `ls *jpg`
do
    if [ -e album/$i ]
    then
        echo " * album/$i már létezik"
    else
        echo "album/$i kész tőse"
        convert -size 750x562 $i -resize
            ↪750x562 +profile '*' album/$i
    fi
done
```

A programocska nem túl okos, helyben elkészít egy alkönyvtárat, majd belepakolja a lekicsinyített képeket. Ezután Hubának az

albumkönyvtárat át kell másolnia honlapja területe alá egy megfelelő névvel, majd a két alábbi parancsot szükséges futtatnia:

```
cthumb -c *jpg >cthumb.album
cthumb -m -x 200 -y 150 cthumb.album
```

A `-m` kapcsoló hatására a `cthumb` nem készít `index.shtml` fájlt (nekünk erre semmi szükségünk), a `-x` és `-y` kapcsolókkal pedig az albumoldalon megjelenő előképek méretét állítottuk be. Ha például az albumokat tartalmazó könyvtár a honlapon az `albumok`, könnyen hivatkozhatunk egy-egy albumra: `Sz linapi buli`. Természetesen a megoldás nem tökéletes, Hubának még készítenie kell egy fejléct, amit az összes HTML-fájl elejére berakat majd a `cthumb`-bal, hogy az oldalak külalakja egységes legyen, valamint hogy az egyes albumokból vissza tudjon lépni a honlap megfelelő helyére. Huba viszont továbbra sem nyugodott, amíg meg nem kapott egy olyan héjprogramot, ami az `albumok` könyvtárból indítja el nem készíti neki az összes albumot (ha a képekhez már léteznek a HTML-fájlok, akkor ne törölje azokat stb.). Huba feladata csak annyi, hogy az elkészítendő album könyvtárának nevét egy `createall` után beillesse a fájl végére.

```
#!/bin/bash
#
# az összes albumot elkészíti

BASEDIR='pwd'

function createall () {
    cd $1
    echo "*****"
    echo `pwd`
    echo "-----"
    if [ -e cthumb.album ]
    then
        echo "INFO **** cthumb.album
            ↪létezik, nem kész tek ajet *****"
    else
        rm *thumb*jpg #előképek t rlöse
        rm *html #webolapok t rlöse
        cthumb -c *jpg >cthumb.album
    fi
    cthumb -m -x 200 -y 150 cthumb.album
    cd $BASEDIR
}

createall szulinap
createall balaton
createall család/anyu
createall család/nagyiszulinapja
```

Huba tehát boldog, mivel a feladathoz szükséges összes eszközt könnyedén használja, és még azon a buta öreg gépen is tűrhető sebességgel tud dolgozni.

Szy György
a Linuxvilág főszerkesztője, a Kiskapu Kiadó vezetője. Mindenki véleményét és levelét örömmel várja az alábbi levélcímen:
Szy.Gyorgy@linuxvilag.hu